

**การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2**

**THE PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AND HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION OF SCHOOL IN KANCHANABURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

จิราภรณ์ เพชรทัต¹

สำเริง อ่อนสัมพันธุ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 86 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก และความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาตามแนวคิดของคณะกรรมการการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านความเป็นอิสระ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านความผูกพัน และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความไว้วางใจ
2. ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต การพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ การจัดการทำข้อมูล ความร่วมมือร่วมใจ ความยืดหยุ่น ความเป็นผู้นำ และอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ การมุ่งเน้น การมองอนาคต และความเอาใจใส่
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาคณะศึกษาด้านบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สำเริง อ่อนสัมพันธุ์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to find : 1) the participatory management of school administrators in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) high performance organization of school in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2, 3) the relationship between the participatory management of school administrators and high performance organization of school in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples were 86 school, in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. The respondents of each school consisted of 2 persons : school director or deputy director and teacher, with the total of 172. The instrument was a questionnaire regarding the participative management based on the theory of Swansburg and high performance organization of school based on the theory of Higher Learning Commission. The statistical used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results were found that

1. the participatory management of school administrators in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level. There were 3 aspects were at the highest level ranking from the highest to lowest; autonomy, goal and objective, commitment and trust was at a high level.

2. the high performance organization of schools in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level. There were 7 aspects at the highest level ranking from the highest to lowest; integrity, people, learning, collaboration, information, agility, leadership and 3 aspects were at a high level : focus, foresight and involvement.

3. the participatory management of school administrators and high performance organization of school in Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2 was related with a statistically significant at .01 level.

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมไทย โดยมี “การศึกษา” เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ซึ่งบุคคลไม่อาจดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและมีคุณภาพได้โดยไม่ตระหนักในสภาวะปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทำให้เราต้องตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และกระบวนการในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยการจัดการเรียนการสอนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและบทบาทของผู้สอน โดยมุ่งส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

จากข้อมูลกรอบความเห็นร่วมในการปฏิรูปประเทศไทยด้านการศึกษาระหว่างสำนักงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขแก่คนในชาติ พ.ศ. 2557 นั้น ได้พบสภาพปัญหาด้านการจัดการศึกษา คือ สถานศึกษายังมีการจัดหลักสูตรที่ยังล้าสมัย ไม่ค่อยสนองกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ โดยยังเป็นการ

จัดหลักสูตรที่มาจากส่วนกลาง ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการศึกษาไทยยังคงเน้นการเรียนแบบท่องจำ ไม่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และมีทักษะในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ในด้านการจัดสถานศึกษาในประเทศไทยยังพบสภาพปัญหาในเรื่องของมาตรฐานการจัดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดค่านิยมในการเข้าเรียนเฉพาะในสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูง มีความพร้อมและเป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดปัญหาการเรียกเงินบำรุงการศึกษาพิเศษตามจำนวนนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน และปัญหาการเกิดโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษาและความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของคนไทย โดยจากภาพรวมทั้งประเทศของปัญหาดังกล่าวนั้นจังหวัดกาญจนบุรีก็จัดว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาด้านการศึกษาอย่างเด่นชัดเนื่องด้วยสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศที่ยังคงมีพื้นที่ทุรกันดารอยู่บางส่วน โดยข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาในทุกเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรียังต้องการการส่งเสริมและพัฒนาในด้านของระบบ

การบริหารจัดการที่ช่วยลดปัญหาของการโยกย้ายโรงเรียน การพัฒนาบุคลากร สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ ที่มีความเป็นมาตรฐานในการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อ สื่อสารที่มีคุณภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็น อย่างมาก และโรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงมีรูปแบบบริหารจัดการและ การดำเนินงานภายในที่คงเดิม มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้าง น้อย ทำให้การพัฒนาโรงเรียนมีความล่าช้า ปัญหาดังกล่าว เป็นผลให้เกิดนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนการสอน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในจังหวัด กาญจนบุรีอย่างเร่งด่วน

จากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้เข้ารับการประเมินในปี 2555 – 2558 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ได้ทำการสรุป เป็นข้อมูลภาพรวมของจุดที่ควรพัฒนาโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ในการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆของโรงเรียน และสถานศึกษาควร มีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาเข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารงานตามโครงสร้างของโรงเรียน ส่งเสริม และการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ด้าน โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนควรเพิ่มความยืดหยุ่น ที่ตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เพื่อสะท้อน ให้เห็นถึงระดับความก้าวหน้าและความสามารถทางการ ศึกษาภายในจังหวัดกาญจนบุรีทุกพื้นที่อย่างเด่นชัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา เรื่อง การบริหารแบบ มีส่วนร่วมกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยใช้กรอบทฤษฎีของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ที่ กำหนดองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การไว้วางใจ 2) ความผูกพัน 3) เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ และ 4) ความเป็นอิสระ นำมาผนวกกับการ พัฒนาให้เกิดความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นรูปแบบการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาขีดสมรรถนะ ของสถานศึกษาให้สูงขึ้นและตอบรับกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินงานของสถานศึกษาต่างๆตั้งแต่อดีตจนถึง ในปัจจุบันต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและได้ รับผลประโยชน์จากสถานศึกษาทุกฝ่าย เพื่อสนับสนุนให้เกิด ผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น ได้ใช้ทฤษฎีของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ สวอนส์เบิร์ก (Swansburg) มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การไว้วางใจ 2) ความผูกพัน 3) เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ และ 4) ความเป็นอิสระ และหลักการของ ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาของคณะ กรรมการการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ เสนอหลักการขององค์กรสมรรถนะสูงไว้ 10 ประการ คือ 1) การมุ่งมั่น 2) ความเอาใจใส่ 3) ความเป็นผู้นำ 4) การเรียนรู้ 5) การพัฒนาบุคลากร 6) ความร่วมมือร่วมใจ 7) ความยืดหยุ่น 8) การมองอนาคต 9) การจัดกระทำข้อมูล และ 10) ความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ของการวิจัยไว้ดังแผนภาพ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot})	ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (Y_{tot})
1) การไว้วางใจ (X_1) 2) ความผูกพัน (X_2) 3) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (X_3) 4) ความเป็นอิสระ (X_4)	1) การมุ่งมั่น (Y_1) 2) ความเอาใจใส่ (Y_2) 3) ความเป็นผู้นำ (Y_3) 4) การเรียนรู้ (Y_4) 5) การพัฒนาบุคลากร (Y_5) 6) ความร่วมมือร่วมใจ (Y_6) 7) ความยืดหยุ่น (Y_7) 8) การมองอนาคต (Y_8) 9) การจัดกระทำข้อมูล (Y_9) 10) ความซื่อสัตย์สุจริต (Y_{10})

5

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 102 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 86 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และอายุการทำงาน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารตามแนวคิดของของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) เพื่อวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาตามแนวคิดของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา เพื่อวัดระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำผลจากการศึกษามาสร้างและพัฒนาเป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาวิจัย โดยขอคำปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการปรับปรุงข้อผิดพลาดและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ความสอดคล้องของตัวแปรในด้านสำนวนและภาษาที่ใช้ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.6 – 1.0

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9729

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังแต่ละโรงเรียน โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์และรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน อายุการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1986 : 114)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ใช้การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 86)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการไว้วางใจ (X_1)	4.49	0.31	มาก
2. ด้านความผูกพัน (X_2)	4.54	0.35	มากที่สุด
3. ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (X_3)	4.55	0.32	มากที่สุด
4. ด้านความเป็นอิสระ (X_4)	4.56	0.30	มากที่สุด
รวม (X_{tot})	4.53	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจาก

มากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.30) ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.32) ด้านความผูกพัน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.35) และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.31)

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 86)

ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมุ่งมั่น (Y_1)	4.48	0.33	มาก
2. ความเอาใจใส่ (Y_2)	4.46	0.36	มาก
3. ความเป็นผู้นำ (Y_3)	4.51	0.35	มากที่สุด
4. การเรียนรู้ (Y_4)	4.55	0.34	มากที่สุด
5. การพัฒนาบุคลากร (Y_5)	4.61	0.30	มากที่สุด
6. ความร่วมมือร่วมใจ (Y_6)	4.53	0.34	มากที่สุด
7. ความยืดหยุ่น (Y_7)	4.51	0.34	มากที่สุด
8. การมองอนาคต (Y_8)	4.48	0.35	มาก
9. การจัดกระทำข้อมูล (Y_9)	4.53	0.32	มากที่สุด
10. ความซื่อสัตย์สุจริต (Y_{10})	4.66	0.26	มากที่สุด
รวม (Y_{tot})	4.53	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.61$, S.D.

= 0.30) การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.34) ความร่วมมือร่วมใจ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.34) การจัดกระทำข้อมูล ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.32) ความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.34) ความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.35) และอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ การมุ่งมั่น ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือ การมองอนาคต ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35) และความเอาใจใส่ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.36)

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตัวแปร	การมุ่งมั่น (Y_1)	ความเอาใจใส่ (Y_2)	ความเป็นผู้นำ (Y_3)	การเรียนรู้ (Y_4)	การพัฒนาบุคลากร (Y_5)	ความร่วมมือร่วมใจ (Y_6)	ความยืดหยุ่น (Y_7)	การมองอนาคต (Y_8)	การจัดกระทำข้อมูล (Y_9)	ความซื่อสัตย์สุจริต (Y_{10})	ภาพรวม (Y_{tot})
การไว้วางใจ (X_1)	.435**	.430**	.415**	.323**	.575**	.599**	.513**	.457**	.494**	.449**	.610**
ความผูกพัน (X_2)	.348**	.394**	.492**	.418**	.551**	.533**	.446**	.495**	.344**	.423**	.580**
เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (X_3)	.561**	.615**	.639**	.481**	.622**	.584**	.526**	.555**	.498**	.356**	.715**
ความเป็นอิสระ (X_4)	.542**	.477**	.506**	.308**	.569**	.498**	.496**	.498**	.462**	.470**	.629**
ภาพรวม (X_{tot})	.549**	.560**	.602**	.451**	.679**	.649**	.580**	.589**	.523**	.498**	.742**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์รวมสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทประกอบกับการมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี นั้นอาจเป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในสถานศึกษาของตนเอง ด้วยความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนการดำเนินงาน จัดกระบวนการทำงาน มีเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ทำให้สถานศึกษาสามารถตอบรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทุกรูปแบบ เกิดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เน้นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กระบวนการดังกล่าวล้วนต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะและกระบวนการบริหารจัดการตลอดจนการดำเนินงานที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยการพัฒนาคู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นครู ณาจารย์ และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญตามข้อเสนอของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ว่าด้วยเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552- 2561)

เมื่อพิจารณาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ได้แก่ ด้านความเป็นอิสระอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านความผูกพัน และพบว่าด้านการไว้วางใจ อยู่ในระดับมากและเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 นั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการให้อิสระในการทำงานของบุคคล เริ่มต้นตั้งแต่การสนับสนุนการตัดสินใจในการทำงาน การปกครองตนเองและการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยการให้อิสระในการบริหารจัดการอำนาจในการทำงานของตนเองแก่บุคลากรทุกคนภายใต้ความถูกต้องและกฎระเบียบของสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจให้บุคลากรตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์การทำงาน ให้บุคลากรยอมรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงานของตนเองทั้งในด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี รวมทั้งมีการแก้ไขและป้องกันข้อผิดพลาดจากการทำงานต่างๆ โดยผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนกระบวนการทำงานและเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ลดแรงกดดันหรือความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนลดความขัดแย้งในการทำงาน เนื่องจาก การให้อิสระในการรับผิดชอบงานแก่บุคลากรจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่ชัดเจน ทำให้ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญวัญ ธาธิบุญ ที่ได้สรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 องค์ประกอบสำคัญตามลำดับ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับด้านความเป็นอิสระเป็นอันดับแรก เพื่อให้บุคลากรมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบงาน สามารถบริหารจัดการตนเองตลอดจนรับผิดชอบผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนำไปสู่การปฏิบัติงานตามกำลังและความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ในทำนองเดียวกับบาคซ์ (Baksb) ที่ค้นพบว่า การมีอิสระในการทำงานสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานได้ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาโดยใช้ผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาโดยการทบทวนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน ผ่านการสื่อสาร

การพูดคุยและการรายงานผลการปฏิบัติงานจากบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการให้การช่วยเหลือในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ประกอบกับผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือบุคลากรในการแก้ปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงาน โดยการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางประกอบการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาในอนาคตได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้สถานศึกษามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมในลักษณะของการมอบหมายงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนต่างๆ ซึ่งจะมีการกำหนดภาระงานกิจกรรม และหน้าที่ที่บุคลากรทุกคนต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน โดยผู้บริหารจะเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดผลลัพธ์ในการทำงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยการแสดงตนเป็นบุคคลที่เข้าพบได้ง่าย ส่งผลให้บุคลากรทุกคนเกิดความรักและความผูกพันในสถานศึกษา และทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับวิรุทธ แสงศิริวัฒน์ ที่ได้ค้นพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการไว้วางใจ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2. ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการคิดค้นหาแนวทาง กระบวนการ และวิธีการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ภายในสถานศึกษา โดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบตามแนวนโยบายการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนได้รับผลประโยชน์ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน โดยการอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือร่วมใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกในการตัดสินใจ การดำเนินงานต่างๆ ร่วมกัน โดยแสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสม มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยอาศัยการเรียนรู้และฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้กับบุคลากร นำไปสู่การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการแบบอาศัยความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาที่ผ่านการติดตามสภาวะการณ์ของสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเปิดรับแนวคิด วิธีการ เทคนิคใหม่ๆ ตลอดจนการสร้างนวัตกรรมเพื่อช่วยในการพัฒนาการให้บริการทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ที่สามารถวางแผนการทำงานในอนาคตได้โดยการมุ่งเน้นสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานในรูปแบบของข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนากระบวนการดำเนินงานที่ดีขึ้น ทำให้ลดปัญหาในการทำงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษานั้นจะต้องให้ความสำคัญกับทุกส่วนที่มีผลต่อการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะของตนเอง สอดคล้องกับพิไลวรรณ จาวสุวรรณวงษ์ ที่ได้เสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยสำหรับองค์กรสมรรถนะสูง ได้แก่ 1) การมีข้อมูลพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานและการสื่อสารที่เปิดกว้าง 2) การมีวิสัยทัศน์อันทรงพลัง 3) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) มุ่งเน้นผู้รับบริการอยู่เสมอ

5) ระบบและโครงสร้างที่มีพลัง 6) การแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้น

เมื่อพิจารณาความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การพัฒนาบุคลากร การเรียนรู้ การจัดการทำข้อมูลความร่วมมือร่วมใจ ความยืดหยุ่น ความเป็นผู้นำ และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ การมุ่งเน้น การมองอนาคต และความเอาใจใส่ การที่ความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในลำดับแรกนั้น เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่ติดวัดและอยู่ภายในหมู่บ้านหรือชุมชนเล็กๆ ทำให้มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะสถานศึกษาต้องอาศัยและขอความร่วมมือและความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของตนเองอยู่เสมอ ทำให้เกิดความผูกพันและเป็นการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับทุกคน ดังจะเห็นได้จากการเป็นสถานศึกษาด้านแบบต่างๆ เช่น โรงเรียนสุจริต โรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่งลักษณะเด่นของโรงเรียนดังกล่าวนี้ต้องมีจุดเด่นในเรื่องของคุณธรรมอันได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่ จึงมีการยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมประจำสถานศึกษา โดยการสร้างแบบอย่างค่านิยมของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเอง โดยให้การสนับสนุนดูแลและส่งเสริมการทำงานด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกคน ปลูกฝังให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษายอมรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจและสร้างผลลัพธ์ให้เป็นไปในทางที่ดีอยู่เสมอให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและการทำงานภายใต้ความถูกต้องและเสมอภาคด้วยความมีเกียรติและให้ความเคารพต่อกัน สอดคล้องกับศรีสมบัติ นวนพรัตน์สกุล, สิ้นธุ์ชัย แก้วกิตติชัย, สมเจตน์ ไวยการณ และจอมจิน จันทรสกุล ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นองค์กรสมรรถนะสูง:กรณีศึกษาคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผลการศึกษาสรุปลได้ว่าหลักการพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนาคณะ

ให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงได้แก่ 1) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งเน้นที่ความซื่อสัตย์ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส การตอบสนอง การตกลงร่วมกัน สามารถอธิบายได้ ความเท่าเทียมและความเสมอภาค ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเน้นที่การสร้างและสานวิสัยทัศน์ มุ่งสู่ความเป็นเลิศรูปแบบวิธีการคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและความคิดความเข้าใจเชิงระบบ และ 3) การบริหารจัดการภาครัฐ สอดคล้องกับศรีศรีศรี ประสาทแก้ว ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุพระคัมภีร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่องค์กรสมรรถนะสูงแบบบูรณาการพหุมิติ พบว่า ตัวแปรการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อัตตาภิบาล และความรับผิดชอบสังคม การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นการปฏิบัติงาน และการวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงแบบบูรณาการพหุมิติ

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่กับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและองค์กรทางการศึกษา โดยมีการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยการเป็นผู้นำที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ภารกิจ กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาที่มีระเบียบแบบแผนตามกรอบนโยบายทางการศึกษาของประเทศ ซึ่งการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องอาศัย

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ยิ่งในช่วงที่สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องมีการร่วมมือกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับสมรรถนะของสถานศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งผู้บริหารถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรของตนเองร่วมกับบุคลากรโดยอาศัยการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง บริบทต่างๆที่เหมาะสมและทรัพยากรที่เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงต่อไป และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้านพบว่า ด้านการไว้วางใจ ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง มีความสัมพันธ์กันในภาพรวม ทั้งนี้เนื่องจาก ในการทำงานร่วมกันภายในสถานศึกษาของบุคคลที่หลากหลายความคิด อาจทำให้เกิดความตึงเครียด และปัญหาความขัดแย้งต่างๆในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรแสดงความไว้วางใจในการทำงานแก่บุคลากรทุกคนอย่างทั่วถึง โดยอาศัยการบริหารจัดการด้วยวิธีการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจให้บุคลากรให้มากที่สุด รวมทั้งมอบหมายงานและภาระหน้าที่ อัตรการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำงานและคอยตรวจสอบตลอดจนทบทวนผลการปฏิบัติงานในขั้นสุดท้าย ทำให้สถานศึกษามีการดำเนินงานที่ราบรื่นและสามารถพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นได้ เมื่อพิจารณาด้านความผูกพัน สะท้อนให้เห็นถึงความยึดมั่นและผูกพันของบุคลากรที่มีต่อสถานศึกษา กล่าวคือส่วนสำคัญที่จะสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กรขึ้นมาได้นั้น ต้องเริ่มต้นมาจากผู้บริหารที่เป็นผู้นำสถานศึกษาที่มีความเป็นกันเองกับบุคลากรทุกคนโดยการแสดงตนเป็นผู้ที่เข้าพบได้ง่าย คอยให้ความช่วยเหลือ อบรมและฝึกฝนบุคลากรภายในสถานศึกษาของตนให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีการกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการใช้การบริหารจัดการที่บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากที่สุด สอดคล้องกับจิระพงษ์ หอมสุวรรณ, สำราญ มีแจ้ง, วิทยา จันทร์ศิลา และผดุงชัย ภู่วัฒน์ ที่พบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากร

เกิดความรักและผูกพันต่อองค์กร ทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าให้กับสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ปวดิน โปษยานนท์ ได้การพัฒนารูปแบบเชิงโครงสร้างองค์กรที่มีสมรรถนะสูง พบว่า รูปแบบเชิงโครงสร้างองค์กรที่มีความเหมาะสมขององค์กร ประกอบด้วย ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ขององค์กร ปัจจัยด้านบรรยากาศขององค์กร และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร และเมื่อพิจารณาในด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้บริหารควรเป็นผู้สนับสนุนและสร้างบรรยากาศ ตลอดจนกระบวนการทำงานที่เหมาะสม พร้อมรับกับสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเสมอ โดยมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งการพูดคุยให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ พร้อมกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานที่เฉพาะเจาะจง ชัดเจน และมีความท้าทาย เพื่อให้บุคลากรมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายและได้พัฒนาความสามารถในการทำงานของตนเอง ส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และเมื่อพิจารณาด้านความเป็นอิสระสะท้อนให้เห็นถึงผู้บริหารสถานศึกษามีการให้อิสระในการรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่และการปกครองตนเองแก่บุคลากร โดยอาศัยการกระจายอำนาจในการทำงานให้แก่บุคลากรตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สนับสนุนการตัดสินใจและการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายของบุคลากร และให้บุคลากรทุกคนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งในด้านที่ดีและไม่ดี พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาและหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งในการเสริมสร้างสมรรถนะของสถานศึกษาจะต้องมีการเปิดรับมุมมองและเทคนิคใหม่ๆอยู่เสมอ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้อิสระทางความคิดและการทำงานแก่บุคลากรทุกคน เพื่อเป็นการให้โอกาสในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ นวัตกรรมต่างๆ ที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้กับสถานศึกษา นำไปสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ภาวนา กิตติวิมลชัย ได้เสนอคุณลักษณะและแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ผลจากการวิจัยพบว่าคุณลักษณะองค์กรสมรรถนะสูงเรียงตามลำดับพบว่ามี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพสูง 2) ด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการออกแบบและปรับปรุงกระบวนการ 4) ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ 5) ด้านการสร้างนวัตกรรม 6) ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์การปฏิบัติงาน และ 7) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านการไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยการกระจายอำนาจและมอบหมายงานให้กับบุคลากรแต่ละคนมากขึ้น เพื่อเป็นการแสดงความไว้วางใจในการทำงานเป็นผลให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองต่อไป

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านการเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ควรมีการสร้างนโยบายในการดำเนินงานที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการโดยมีการสอดแทรกภารกิจกรมสร้างกลุ่มสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม และการบริการที่เน้นการเปิดเผยและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้เข้าไปในการบริหารของตนเองอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกฝ่าย โดยการอบรม สัมมนา หรือการประชุมวิชาการเพื่อการพัฒนา รูปแบบการบริการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน

3. จากผลการวิจัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารด้านความเป็นอิสระกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงด้านการเรียนรู้นั้นมีความสัมพันธ์กันน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสในการรับผิดชอบงานต่างๆตามศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และ

การสร้างสรรคนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

3. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

4. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (2557), **กรอบความร่วมมือปฏิรูปประเทศไทยด้านการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : คณะรักษาความสงบแห่งชาติ).

พิไลวรรณ จาวสุวรรณวงษ์ (2555) “การศึกษาความเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization) : กรณีการศึกษาเปรียบเทียบกระทรวงพลังงานและบริษัท ปตท. จำกัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กัญญ์วิญญู ธาริบุญ (2558) “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาวนา กิตติวิมลชัย (2557) “คุณลักษณะและแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง” (รายงานการวิจัยการประชุมวิชาการวิจัยระดับชาติ สำหรับ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 7 สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

ปวลิน โปษยานนท์ (2557) “การพัฒนารูปแบบเชิงโครงสร้างองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (แ่งคอย) จำกัด” (คุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญา คุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนารัพยากรรมนุษย์ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิระพงษ์ หอมสุวรรณ และคนอื่นๆ (2556) “การพัฒนารูป แบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศรีสมบัติ นวนพรัตน์สกุล และคนอื่นๆ (2553) “แนวทางทางการ พัฒนาเพื่อเป็นองค์กรสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร” วารสาร ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ. 5(1) : 54-61 ; มกราคม – มีนาคม.

Russell C. Swansburg , **Management and Leadership for Nurse manager** (Boston : Jones and Bartlett Publishes, 1996),.

A. M. Baksh(1995) “The Relationship Between Participation Management and Job Attitudes” **Dissertation Abstracts International 56 (July 1995).**

John W. Best, **Research in Education**, (New Jersey : Prentice – Hall Inc : 1986).

